

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 736/2016-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť mesta Bardejov, Radničné námestie 16, Bardejov, zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Podbrezovská 9710/34, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 108/2015 z 28. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť mesta Bardejov **p r i j í m a** na ďalšie konanie.
2. Vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21 Co 79/2014 z 26. februára 2015 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 108/2015 z 28. júna 2016 **s a o d k l a d á** do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o sťažnosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. októbra 2016 doručená sťažnosť mesta Bardejov, Radničné námestie 16, Bardejov (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou jej v petite namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 108/2015 z 28. júna 2016 (ďalej aj „rozhodnutie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že na Okresnom súde Bardejov (ďalej len „okresný súd“) sa pod sp. zn. 7 C 437/1999 viedlo konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a ich vydanie (nachádzajúcich sa v k. ú. [REDACTED], zapísaných na [REDACTED] ako parcela [REDACTED] a [REDACTED] a na nej stojaci dom [REDACTED]) na základe žaloby podanej žalobcami zo 4. novembra 1992.

3. V poradí prvý rozsudok okresného súdu z 23. októbra 2002, ktorým bola žaloba zamietnutá, Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) zrušil.

V poradí druhým rozsudkom z 28. septembra 2011 okresný súd určil, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po vlastníkoch zapísaných v pozemnoknižnej vložke [REDACTED] - [REDACTED], [REDACTED], v podiele 2/8, [REDACTED] v podiele 1/8 a [REDACTED] v podiele 2/8. V prevyšujúcej časti okresný súd žalobu zamietol s tým, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania. Na odvolanie žalovaného (sťažovateľa) proti určovacímu výroku krajský súd zrušil aj v poradí druhý rozsudok okresného súdu.

Okresný súd v poradí tretím rozsudkom z 3. októbra 2013 žalobu zamietol s odôvodnením, že žalobcovia neuniesli dôkazné bremeno a nepreukázali svoje nároky týkajúce sa vlastníctva predmetných nehnuteľností. Krajský súd rozsudkom

sp. zn. 21 Co 79/2014 z 26. februára 2015 zmenil rozsudok okresného súdu z 3. októbra 2013 tak, že určil podielové spoluvlastníctvo žalobcov a určil, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po zomrelých - ██████████ v podiele 2/8, ██████████ v podiele 1/8, ██████████ v podiele 2/8 a ██████████ v podiele 1/8. V prevyšujúcej časti rozsudok potvrdil.

4. Odvolací súd vychádzal zo skutkových zistení súdu prvého stupňa, ale dospel k inému právnomu záveru, a to, že oprávnené osoby napriek tomu, že im zanikol nárok podľa reštitučných zákonov, sa môžu určovacou žalobou domáhať určenia vlastníctva k nehnuteľnostiam, keďže „zánik práva oprávnenej osoby podľa zákona číslo 87/1991 Zb. márnym uplynutím lehoty ustanovenej v § 5 ods. 4 neznamena aj zánik jej vlastníckeho práva v situácii, keď povinnej osobe na rozdiel od oprávnenej osoby nesvedčí žiaden nadobúdaci titul k nehnuteľnostiam“. V tejto súvislosti ďalej uviedol, že „[k] zabratiu majetku, ktorého žalobcovia boli podielovými spoluvlastníkmi, došlo v roku 1957 štátom bez právneho dôvodu“.

5. Podľa sťažovateľa odvolací súd okrem iného opomenul skutočnosť, že žalobcovia nenapadli výrokovú časť rozsudku okresného súdu, ktorou bola právoplatne zamietnutá žaloba. Taktiež včasnému uplatneniu reštitučného nároku žalobcom nebránila žiadna objektívna skutočnosť. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie okrem iného z dôvodu, že odvolací súd sa nezaoberal aktívnou vecnou legitimáciou žalobcov, vo veci nevykonal dokazovanie, v dôsledku čoho vydal prekvapujúce rozhodnutie. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol: „Nevyhnutnou náležitosťou žaloby o určenie, že vec patrí do dedičstva po neb. poručiteľovi, je uvedenie právneho predchodcu žalobcu, či, kedy a kde zomrel /vyžaduje sa presný dátum/, s uvedením dedičského spisu po zomrelom, ktorým sa vykoná dôkaz a až tak sa zistia osoby, ktorí ako dedičia po zomrelých pžkn. /spolu/vlastníkoch prichádzajú do úvahy ako účastníci a s ktorými potom musí súd aj konať ako s univerzálnymi sukcesormi poručiteľa. Účastníci na jednej alebo druhej procesnej strane vytvárajú totiž v konaní nevyhnutné /nútené/ procesné spoločenstvo podľa § 91 ods. 2 OSP, pretože rozsudok súdu je záväzný len pre tých, ktorí boli účastníkmi konania /§ 159 ods. 2 OSP/... Pokiaľ sa konania nezúčastnia všetci nerozluční spoločníci podľa § 91 ods. 2

OSP, nemôže byť návrhu vyhovie pre nedostatok vecnej legitímácie vyplývajúcej z hmotného práva... Odvolací súd bez rozhodnutia o pripustení vstupu ďalších účastníkov do konania podľa § 92 ods. 1 OSP konal s osobami, u ktorých nemal spoľahlivo zistené, či ide o všetkých do úvahy prichádzajúcich právnych nástupcov po zomrelých predchodcovi), u ktorých nemal zistený ani deň ich úmrtia, a u ktorých nie je zistiteľné, či vôbec mali ku dňu vyhlásenia rozsudku spôsobilosť byť účastníkom konania a kde vlastne títo bývali ap, ako keby išlo o žalobcov, ktorí sú na neznámom mieste.“ Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa zamietol, pretože ho považoval za nedôvodné.

6 . Sťažovateľ je toho názoru, že rozhodnutie krajského súdu je protiústavné, pretože svoje rozhodnutie založil na novom právnom názore bez toho, aby sťažovateľa s týmto názorom vopred oboznámil a umožnil mu tak reálne uplatniť svoje námietky. Navyše, rozhodoval o tej časti nároku, ktorá bola v dôsledku toho, že ju žalobcovia nenapadli opravným prostriedkom, právoplatná. Odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorý sa stotožnil so závermi odvolacieho súdu bez toho, aby uviedol vlastné úvahy, ktoré ho viedli k potvrdeniu správnosti napadnutého rozhodnutia, považuje sťažovateľ za nedostatočne odôvodnené a v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie, aby konštatoval, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie najvyššiemu súdu a aby mu priznal úhradu trov konania.

8. Súčasťou sťažnosti je aj návrh na odklad vykonateľnosti rozhodnutia najvyššieho súdu a krajského súdu podaný podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.

9. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.A

K prijatiu sťažnosti na ďalšie konanie

11. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí senátu, a keďže v sťažnosti nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona, rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia v bode 1.

II.B

K návrhu na vydanie dočasného opatrenia

12. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti súčasne požiadal o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu a rozsudku najvyššieho súdu s odôvodnením, že po rozhodnutí najvyššieho súdu urobili žalobcovia úkony smerujúce k vyprataniu nájomcov predmetných nehnuteľností, ktorí však vložili do ich rekonštrukcie nemalé finančné prostriedky zodpovedajúce dobe a účelu ich prenájmu.

13. Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

Podľa § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení.

Podľa § 52 ods. 4 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie možno zrušiť aj bez návrhu, ak pominú dôvody, pre ktoré sa nariadilo.

14. Podmienky citovaného ustanovenia sú podľa názoru ústavného súdu splnené, lebo po právoplatnom skončení veci týkajúcej sa určenia vlastníctva k nehnuteľnostiam a ich vydania, ktoré je aj predmetom ústavnoprávneho kontextu tejto veci, procesný postup z toho vyplývajúci (nutnosť vyžiadať si vyjadrenie rozhodujúceho orgánu a repliku sťažovateľa) neumožní o sťažnosti rozhodnúť ihneď (neodkladne). Podľa názoru ústavného súdu výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu môže v okolnostiach posudzovanej veci znamenať pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným

osobám pri odložení vykonateľnosti (pozri bod 12). Ústavný súd preto návrhu na odklad vykonateľnosti vyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2016